

İTHAKİ DÜNYA KLASİKLERİ

FRANZ KAFKA

DAVA

Çeviren
Yonca Kocadağ

ithaki

1

JOSEF K.'NIN TUTUKLANMASI – BAYAN GRUBACH İLE KONUŞMA – BAYAN BÜRSTNER İLE KONUŞMA

Josef K. iftiraya uğramış olmalıydı çünkü kötü bir şey yapmamış olmasına rağmen bir sabah durup dururken tutuklanmıştı. Her sabah, saat sekiz civarı kendisine kahvaltı getiren pansiyon sahibi Bayan Grubach'ın hizmetçisi, o gün gelmemişti. Daha önce böyle bir şey hiç olmamıştı. K. biraz daha bekledi; yattığı yerde başını yas-tıktan kaldırmadan, karşı evde oturan ve olağanüstü bir merakla kendisini gözetleyen yaşlı kadını gördü. Sonra da hissettiği açlık ve tedirginlikle hizmetçiyi çağırmak için zile bastı. Hemen arkasından kapı vuruldu ve o evde daha önce hiç görmediği bir adam içeri girdi. İnce ama

sağlam yapılı biriydi, üzerinde bedenine tam oturan siyah bir takım elbise vardı; bir seyahat giysisini andıran kıyafeti ne işe yaradığı anlaşılmayan ama çok kullanışlı görünen bir kemer, cepler, tokalar ve düğmelerle bezenmişti. “Siz kimsiniz?” diye sordu K. ve yatağında doğrudan oturdu. Ancak adam, orada bulunması son derece doğal karşılanması gereken bir şeymiş gibi K.’nın sorusunu duymazlıktan gelerek, “Zili mi çaldınız?” demekle yetindi. “Anna kahvaltımı getirsin,” diyen K., dikkatini toplayıp düşünerek, sessizce bu beyin kim olduğunu çıkarmaya çalışıyordu. Fakat adam, onun bakışlarına daha fazla maruz kalmaya izin vermeden dönüp kapıyı araladı ve anladığı kadarıyla hemen kapının ardında bekleyen birine, “Anna’nın kendisine kahvaltı getirmesini istiyor,” dedi. Bunu yan odadan gelen kısa bir gülüşme takip etti. Sesten anlaşıldığı kadarıyla orada birden fazla kişi vardı. Yabancıya gelince, aldığı tepkiden, daha önce bilmediği bir şeyi bu gülüşmeyle öğrenmiş olamazdı; emir veren bir ses tonuyla, “Olmaz,” dedi. “Bu da ne anlamaya geliyor şimdi?” diyen K., yatağından fırlayarak pantolonunu giydi. “Derhal yan odadakilerin kim olduklarını ve Bayan Grubach’ın bu şekilde rahatsız edilmeme karşılık ne cevap vereceğini öğrenmek istiyorum,” dedi. Birden bunları, sesini böyle yükselterek söylememesi gerektiği geldi aklına, zira bu şekilde adamın kendisini bir ölçüde gözetim altında tutma hakkı tanımış gibi oluyordu; ama o an bunu pek de önemsemedi. Buna karşın, yabancı adam söylenenleri düşündüğü şekilde yanlış anlamış olmalıydı ki, “Burada kalsanız daha iyi olmaz mı?” dedi. “Kendinizi bana tanıtmadığınız sürece ne burada kalmaya ne de söz-

lerinizi dinlemeye niyetim var.” “Bunu sizin iyiliğiniz için söylemişim,” dedi yabancı ve birden kapıyı açtı.

K.’nın, istediğinden daha da ağır yürüyerek girdiği yan oda, ilk bakışta hemen hemen her şey, bir akşam önce nasılsa öyle görünüyordu. Bayan Grubach’ın salonuydu burası; mobilyalar, danteller, porselenler ve fotoğraflarla tıka basa dolu olan odada bugün, sanki biraz daha fazla boş alan vardı ancak içeri girer girmez hemen göze çarp-mıyordu; odadaki başlıca farklılık yani açık pencerenin önünde elinde bir kitapla oturan adamın varlığı, odadaki boşluğun göze çarpmasını daha da engelliyordu. Adam, Josef K.’nın içeri girdiğini görünce gözlerini elindeki kitaptan ayırarak, “Odanızda kalmanız gerekiyordu! Yoksa Franz size söylemedi mi bunu?” “Benden ne istiyorsunuz?” diye sordu K.; bakışlarını bu yeni yabancından ayırıp kapının eşiğinde duran ve az önce Franz adıyla anılan adama göz attıktan sonra yine ötekine çevirdi. Açık pencereden, yine aynı yaşlı kadın görünüyordu; tam anlamıyla ihtiyarlara özgü bir merakla olup bitenleri izlemeye devam edebilmek için şimdi de buldukları odanın tam karşısına denk gelen pencereye geçmişti. Kendini gerçekte epeyce uzağında bulunan iki adamın elinden zorla kurtarmak istercesine bir hareket yapıp, “Yine de ben, Bayan Grubach’ın...” diyerek yoluna devam etmeye çalıştı K. “Hayır,” dedi pencerenin yanındaki adam, elindeki kitabı sehpanın üzerine fırlatıp ayağa kalktı. “Bir yere gidemezsiniz çünkü tutuklusunuz.” “Öyle görünüyor,” dedi K., ardından, “peki ama neden?” diye sordu. “Bunu söylemek bizim görevimiz değil. Odanıza dönün ve bekleyin. Kovuşturma daha yeni başladı, zamanı geldiğinde her şeyi

öğreneceksiniz. Sizinle böyle kibarca konuşarak görevimin sınırlarını aşıyorum. Aynı şekilde Franz da bütün kurallara karşı çıkarak size dostça davranıyor ve umarım söylediklerimi onun dışında kimse duymamıştır. Şansınız bundan böyle de gözcülerinizin atanmasındaki gibi yaver giderse, gelecekte işlerin yoluna girmesi konusundaki umudunuzu koruyabilirsiniz.”

K. oturmak istedi fakat koca odada pencerenin yanındaki dışında oturacak başka bir koltuk olmadığını fark etti. “Tüm söylediklerimizin ne kadar doğru olduğunu ileride anlayacaksınız,” dedi Franz ve ardından gelen arkadaşıyla birlikte K.’ya doğru yürüdü. Özellikle öteki adam K.’dan oldukça uzundu; birkaç kez omzuna vurup durdu. K.’nın geceliğini inceledikten sonra, bundan sonra daha kötü bir gecelik giymek zorunda kalacağını ama tüm diğer çamaşırlarıyla birlikte bunu da itinayla saklayacaklarını ve davanın kendisi için olumlu sonuçlanması hâlinde geri vereceklerini söylediler. “Saklanacak eşyalarınızı, depo yerine bize emanet etseniz iyi olur,” dediler. “Çünkü depoda sık sık hırsızlık olur, üstelik aradan bir süre geçtikten sonra kovuşturmanın sona erip ermediğine bakmadan her şeyi satarlar. Ayrıca, özellikle son zamanlarda bu tür işlerin ne kadar süreceği hiç belli olmuyor. Nihayetinde depodan eşyalarınızın satış bedelini alabilirsiniz ama bu bedel eşyaların gerçek değerinden oldukça düşüktür; çünkü satışı malın değeri değil, verilen rüşvetin büyüklüğü belirler. Üstelik bu bedellerin elden ele ve bir yıldan ötekine aktarıldıkça eksildiği de deneyimler sonucu saptanmıştır.” K. bu sözlere hiç kulak asmamıştı; çamaşırları üzerindeki hakkı onu pek ilgilendirmiyordu.

Durumunu aydınlığa kavuşturmak onun için şimdi çok daha önemliydi; ama bu insanlar yanındayken düşünmeyi bile başaramıyordu. İkinci gözcünün –çünkü şüphesiz bunlar gözcüden başka bir şey olamazdı– göbeği ikide bir hafifçe kendisine değip duruyordu ama bakışlarını kaldırdığında, bu iri gövdeye hiç uymayan kocaman, eğri burunlu, kuru ve kemikli bir suratla karşılaşılıyordu. Başının üzerinden, diğer gözcü ile kaş göz işaretleriyle anlaşmaya çalışıyorlardı. Ne biçim insanlardı bunlar? Neden söz ediyorlardı? Hangi resmi makama bağlı çalışıyorlardı? Zira K. bir hukuk devletinde yaşıyordu. Her yerde huzur ve barış hüküm sürüyordu! İnsanlar yasalara saygı gösterirdi! Kendi evinde habersizce ona böyle baskın yapmaya cesaret eden de kimdi? K. her zaman olayları hafife almaya, başına gelinceye dek en kötü ihtimali düşünmemeye ve işler ne kadar ters gitse de gelecek için tedbir almamaya alışkındı; ancak karşı karşıya olduğu durumda, bu tavır ona doğru görünmüyordu. Belki de bu bankadaki meslektaşlarının bilmediği bir nedenle, belki de otuzuncu yaş günü olması sebebiyle düzenledikleri bir tür şakadan, üstelik oldukça kötü bir şakadan ibaretti. Gerçekten de böyle olabilir; belki de tek yapması gereken, herhangi bir bahaneyle gözcülerinin yüzüne karşı kakhahalarla gülmekti, sonra onlar da aynısını yaparlardı. Belki de bu gözcüler köşe başındaki komisyonculardı, zaten görünüşleri açısından onlardan çok da farklı değillerdi. Yine de K., gözcü Franz'ı gördüğü andan beri, bu insanlara karşı üstünlüğünü korumaya kesin kararlıydı. Daha sonra şakadan hiç anlamayan biri olduğunu söyleseler de fark etmezdi; bu onun için önemsiz bir detaydı. Öte yandan,

olan bitenlerden ders alan biri olmadığı hâlde, arkadaşlarından farklı olarak tedbirsizce, olası sonuçlara aldırış etmeksizin davrandığı ve sonunda zararlı çıktığı; temelde çok da önemli olmayan birkaç olay geliyordu aklına. Bunun tekrar olmasına izin vermeyecekti, en azından bu defa olmayacaktı. Kendisine karşı düzenlenmiş bir oyun söz konusuysa, o da bu oyuna katılacaktı. Nasıl olsa hâlâ serbestti. “İzninizle,” dedi ve gözcülerin arasından hızla geçerek odasına gitti. “Aklı başında birine benziyor,” dediklerini işitti arkasından. İçeri girer girmez, çalışma masasının çekmecelerini hızla açtı; her şey düzenli ve yerli yerindeydi, ancak duyduğu heyecan, asıl aradıklarını yani kimlik belgelerini hemen bulmasına engel oldu. Nihayetinde bisiklet ehliyeti geçti eline, tam gözcüye götürmek üzereydi ki, aklını başına toplayıp bunun yetersiz olacağı fikrine kapıldı ve kimlik yerine geçebilecek nitelikli bir belge buluncaya dek aramayı sürdürdü. Bitişikteki odaya geri döndüğünde, karşıdaki kapı da açıldı, Bayan Grubach, içeri girmeye hazırlanıyordu ancak görünmesiyle kaybolması bir oldu. K.’yı tanır tanımaz, utancından olsa gerek, belirgin bir mahcubiyetle özür dileyerek geri çekildi ve büyük bir özenle kapıyı kapattı. K. sadece, “İçeri buyurun!” diyebilecek vakti bulmuş, elinde belgelerle odanın ortasında dikilmiş, bir daha açılmayan kapıya bakakalmıştı, ancak gözcülerin sesiyle yerinden sıçrayarak kendine geldi. Adamlar, açık pencerenin önündeki küçük masaya kurulmuş, K.’nın kendisi için bırakılmış olan kahvaltısını yiyordu. “Neden içeri girmedi?” diye sordu. “Giremez,” dedi gözcülerin uzun boylu olanı. “Biliyorsunuz ki siz tutuklusunuz.” “Neden tutuklanmış olabilirim?

Hem de bu şekilde?” “Demek yine başlıyorsunuz!” dedi gözcü, kızarmış tereyağlı ekmeğini küçük bal kabına batırırken. “Bu tür soruları yanıtlayamayız.” “Yanıtlamak zorundasınız,” dedi K., “işte kimlik belgelerim; şimdi siz de kendinizinkileri, özellikle de tutuklama emrinizi gösterin bana.” “Aman Tanrım, inanılır gibi değil!” dedi gözcü, “Ne zor anlıyorsunuz! Sanırım siz şu anda herhalde iyiliğinizi en çok isteyen insanları, yani bizleri boş yere tedirgin etmeye çalışıyorsunuz.” “Söyledik ya,” dedi Franz ve elindeki fincanı ağzına götürmek yerine, belki de çok anlamlı ama K.’nın hiçbir anlam veremediği uzun bir bakış fırlatırken. K. istemese de aralarında uzun bir bakışma oldu ve sonunda kâğıtlarını masaya vurdu. “İşte kimlik belgelerim,” dedi. “Bunlar ne işimize yarayacak?” diye bağırды uzun boylu gözcü. “Şımarık bir çocuktan beter davranıyorsunuz. Niyetiniz nedir sizin? Gözcülük yapan bizlerle tutuklama emriniz ve kimlikleriniz konusunda tartışarak şu lanet davanızı daha çabuk sonuçlandırabileceğinizi mi sanıyorsunuz? Bizler, sadece alt kademeli ve sizin şu kimlik belgelerinizden pek de anlamayan küçük memurlarız; tek işimiz sizi günde on saat gözaltında tutmak ve bu iş için maaşımızı almak. Hepsi bu. Tabii yine de bize iş veren yüksek makamdakilerin, tutuklama emrini çıkarmadan önce, tutuklanacak kişi ve sebepleri hakkında özenle araştırma yaptıklarını biliriz. Yani, bu işte herhangi bir yanlışlık olamaz. Ben, yalnızca alt kadroları tanırım ama bildiğim kadarıyla temsil ettiğimiz üst makamlar, suçu toplumun gözü önünde arayan insanlar değildirler, yasada da belirtildiği gibi, suçun çekim gücüne kapılır ve ardından da işi biz gözcülere devretmek zorun-

da kalırlar. Bu yasa gereğidir, yanlışlık bunun neresinde?” “Benim böyle bir yasadan haberim yok,” dedi K. “İşte bu sizin için daha da kötü,” dedi gözcü. “Herhalde bu yasa yalnızca sizin kafanızda var,” diye yanıtladı K. Bir yolunu bulup gözcülerin düşüncelerine sızıp onları kendi yanına çekmek ya da üzerlerinde etkili bir hâkimiyet kurmak istiyordu. Ancak, gözcü yine her türlü açıklamadan kaçınarak, “Yakında görürsünüz!” dedi. Franz da söze karıştı, “Görüyorsun ya, Willem,” dedi, “hem yasadan habersiz olduğunu kabul ediyor hem de suçlu olmadığını iddia ediyor!” “Çok haklısın,” dedi öteki, “ama ona bir şey anlatabilmek mümkün değil ki.” K. karşılık vermedi. “Acaba,” diye düşündü, “kendi ağızlarıyla alt kademeli memurdan başka bir şey olmadıklarını itiraf eden bu adamların gevezeliklerinden kaygılanmalı mıyım? Ne de olsa, hiç anlamadıkları konulardan söz ediyorlar. Kendilerine duydukları güvenlerinin tek açıklaması ancak budalalıkları olabilir. Dengim olan bir memura sarf edeceğim birkaç kelime, her şeyi bu iki adamla yapılacak uzun konuşmalarla kıyaslanmayacak ölçüde iyi aydınlatırdı.” Odadaki boş alanda bir süre gidip geldi ve karşı binadaki yaşlı kadını gördü. Yanında belinden sıkıca sardığı, kendinden daha yaşlı bir adam vardı, anlaşılın onu da pencereye sürüklemişti. K. artık bu komediye bir son vermeliydi. “Beni amirinize götürün,” dedi. “Kendisi istediğinde götürürüz, daha önce olmaz,” dedi Willem adlı gözcü. “Şimdi size tavsiyem, odanıza dönüp sessizce hakkınızda verilecek kararı beklemenizdir. Boş kaygılarla kendinizi hırpalamak yerine gücünüzü toplasanız iyi olur, çünkü buna ihtiyacınız olacak. Bize şimdiye dek layık olduğumuz şekil-

de davranmadınız. Kim olursak olalım, en azından Őu anda, karŐınızda sizden daha 6zg6r insanlar olarak bulunduğumuzun unuttunuz ve bu hi7 de k676msenecek bir 6st6nl6k değil. Ama yine de paranız varsa, karşı kafeden size bir kahvaltı getirtmeye hazırız.” K. bu 6neriye karşılık vermeden bir s6re sessizce durdu. Acaba yan odanın, hat-ta hol6n kapısını a7mak istese kendisini engellemeye cesaret ederler miydi? Belki de bu tiyatroya son vermek i7in tek 7are, olayların 6st6ne gitmekti. 6te yandan belki de yakalanarak yenik d6Őer, onlara karşı en azından bazı bakımlardan sahip olduğu 6st6nl6Đ6 de kaybedebilirdi. B6ylece olayları doğal akıŐına bırakmanın getireceği daha kesin 76z6m6 beklemeyi yeğleyerek tek bir s6z eklemekten odasına d6nd6. Kendini yatağına atıp tuvalet masasının 6zerinden, bir akşam 6nce sabah kahvaltısı i7in ayırdığı lezzetli elmayı aldı. Őu anda tek yiyeceği bu olsa da elma, ısırđıĐı ilk b6y6k lokmadan da anladığı gibi, g6zc6lerin l6tfedip pis lokantadan getirtecekleri herhangi bir yiyecekten 7ok daha iyiydi. Kendini rahat ve g6vende hissetti, bankada 6Đleye kadar bulunamayacaktı anlaŐılan ama orada sahip olduğu nispeten y6ksek konumu dolayısıyla, kendini kolayca affettirebilirdi. Ger7ek mazeretini bildirmeli miydi? Bunu yapmayı d6Ő6n6yordu. Ona inanmadıkları takdirde, ki bu olduk7a doğal karŐılanabilirdi, tanık olarak Bayan Grubach’ı ya da Őu anda odasının karŐısındaki pencereye yerleŐmeye 7alıŐan iki yaşlı insanı g6sterebilirdi. Duruma g6zc6lerin a7ısından bakan K., odasına g6nderilerek yalnız bırakılmasına ŐaŐırmıŐtı 76nk6 istese burada rahat7a intihar edebilirdi. Ama aynı zamanda, kendi d6Ő6ncelerine d6n6p b6yle bir Şey yapmak

için ne gibi bir sebebi olabileceğini sordu kendine. Bu iki insan, yan odada oturmuş kahvaltısına el koydu diye intihar edecek hâli yoktu herhalde. Üstelik istese bile, canına kıymayı öyle anlamsız, öyle saçma buluyordu ki bunu asla başaramazdı. Şu gözcülerin ne kadar kıt görüşlü oldukları böylesine göze batmasaydı, aynı düşünceden ötürü onu yalnız bırakmakta bir tehlike görmedikleri düşünülebilirdi. Canları isterse gelip kendisine bakabilirlerdi; o zaman, küçük gömme dolapta sakladığı yıllanmış şnapsı alarak kahvaltı niyetine bir kadeh, biraz cesaretlenmek için de bir ikincisini yuvarladığını görürlerdi. İkinci kadehi sırf tedbir olsun diye, olağandışı bir durum yaşanması ihtimaline karşı bir önlem olarak içiyordu. O sırada yan odadan çağrıldığını duyunca öyle korktu ki yerinden sıçramasıyla kadeh dişlerine çarptı. “Polis şefi sizi çağırıyor,” diyorlardı. Yalnızca atılan çığlıktı onu korkutan, Franz’dan çıkacağını hiç ummadığı, kaba ve askeri bir buyruğu andıran o kuru çığlık. Buyruğun kendisini ise sevinçle karşılamıştı. “Nihayet!” diye karşılık verdi rahatlamış bir sesle. Gömme dolabı kilitledi ve aceleyle yan odaya geçti. İçeri girdiğinde iki gözcü karşısına dikilerek, çok doğalmış gibi kendisini kovup odasına geri gönderdiler. “Ne yaptığınızı sanıyorsunuz?” diye bağıyorlardı. “Polis şefinin karşısına gecelikle mi çıkacaksınız? Hem size hem de buna müsaade ettiğimiz için bize bir güzel dayak attırır.” “Beni rahat bırakın, lanet olsun,” diye bağırdı, dolabına kadar geri itilen K., “böyle yatakta basıldığıma göre, üzerimde balo giysileri olmasını bekleyemezler herhalde.” “Elimizden bir şey gelmez,” dedi gözcüler. K. ne zaman hiddetlense onlar bir o kadar sakin davranıyor, neredeyse hüzünlü bir

hâl alıyorlardı. Bu da K.'yı şaşkına çeviriyor, öte yandan âdeta aklını biraz olsun başına getiriyordu. “Ne gülünç kurallar bunlar,” diye homurdanmayı sürdürdü, bir yandan da iskemlesinin sırtındaki ceketini almak üzere uzanmıştı. Gözcülerin onayına sunarcasına bir süre onlara doğru ellerinde asılı tuttu. Adamlar başlarını sağa sola salladılar. “Siyah bir ceket olmalı,” dediler. K., bunun üzerine ceketini yere fırlattı. “Ama daha asıl duruşma bile değil ki bu!” dedi, söylediği şeyin ne anlama geldiğini kendisi de bilmeden. Gözcüler, gülümsemekle birlikte isteklerinde diretiler: “Siyah bir ceket olmalı.” “Eğer işleri hızlandıracaksa öyle olsun,” dedi K. dolabını açarak kalabalık giysi yığını içinde uzun bir arayışa koyuldu ve nihayetinde en güzel siyah takım elbisesini seçti. Ceketini, bele oturan kesimiyle arkadaşları arasında neredeyse olay yaratmıştı. Bir de temiz gömlek çıkarıp özenle giyinmeye başladı. İçten içe, banyo yapması için kendisini zorlamayı gözcülere unutturduğu için işleri hızlandırdığını düşünüyordu. Yine de acaba bunu anımsatacaklar mı diye de göz ucuyla adamları süzdü ama akıllarına bile gelmedi doğal olarak. Buna karşılık Willem, K.'nın giyinmekte olduğunu bildirmesi için Franz'ı polis şefine göndermeyi unutmamıştı. Giyinmesi bittikten sonra, hemen arkasında onu takip eden Willem'le birlikte boş odadan geçerek iki kanatlı kapısı açık duran bir sonraki odaya geçmek zorunda kaldı. Bu odada, K.'nın çok iyi bildiği gibi kısa bir süreden beri daktilo sekreterliği yapan Bayan Bürstner oturuyordu. Sabah erkenden işe gidip akşam geç vakit dönüyordu ve K. ile aralarındaki muhabbet, zaman zaman selamlaşmanın ötesine hiç geçmemişti. Yatağın yanında duran

komidin, odanın ortasına itilmişti. Bunu, çalışma masası olarak kullanan polis şefi arkasına geçmiş oturuyordu. Bacak bacak üstüne atmış, bir kolunu da iskemlenin sırtına dayamıştı. Odanın bir köşesinde duran üç genç adam Bayan Bürstner'in duvara dayalı bir hasıra iliştirilmiş fotoğraflarına bakıyorlardı. Bunlar, küçük bir hasır üzerinde duvara tutturulmuştu. Açık pencerenin mandalında beyaz bir bluz asılıydı. İki yaşlı yine karşı penceredeki yerlerini almış ama bu kez sayıları artmıştı. Çünkü arkalarında, boyu onlarınkinden bir baş uzun biri vardı, gömleğinin göğsü açıktı ve kızıla çalan sakalını çekiştiriyordu. "Josef K. siz misiniz?" diye sordu polis şefi. Amacı, belki de sadece sanığın dalgın bakışlarını ve dikkatini üzerine çekmekti. K. başını salladı. "Bu sabah yaşananlar sizi oldukça şaşırtmış olmalı, değil mi?" diye soran şef, sanki soruşturma için kendisine gerekliymiş gibi, iki eliyle masanın üzerinde duran iki şamdanın, kibritlerin, eski bir kitabın ve dikiş kutusunun yerini değiştirerek önüne çekti. "Tabii ki," dedi K., sonunda mantıklı bir insanla karşı karşıya olduğu ve onunla durumu hakkında görüşebileceği için pek mutluydu. "Tabii ki şaşırdım ama çok şaşırdığımı söyleyemem." "Çok şaşırmadınız mı?" diye sordu şef, şamdanı masasının ortasına yerleştirip diğer eşyaları etrafına dizerken. "Sözlerimi yanlış anlamış olabilirsiniz," diye atıldı K. "Aslında demek istediğim şey..." Bir sandalye bulma umuduyla etrafına bakarken sözlerine ara verdi. "Oturmamın bir mahsuru var mı?" diye sordu. "Bu pek uygun olmaz," diye yanıtladı şef. "Demek istiyorum ki..." diye yineledi K. bir daha ara vermeksizin, "Ne kadar şaşırmış olsam da otuz yıldır hayattayım; bugüne dek hayatta-

ki tüm zorluklarla tek başıma mücadele etmiş biri olarak, beklenmedik şeylere karşı bağımsızlık kazanmış sayılırım. Yani bu tür şeylerde, özellikle bugün olanlar sebebiyle artık sarsılmıyorum.” “Özellikle bugün olanlar mı, neden?” “Amacım, bu olanları bir şaka olarak gördüğümü söylemek değil. Çünkü yapılanlar bir şakaya göre fazla ciddi ve ayrıntılı görünüyor bana. Öyle olsaydı, siz de dahil, pansiyondaki herkesin bu işte payı olduğunu varsaymak gerekirdi; bu da şaka sınırlarını aşan bir şey olurdu. Yani bunun bir şaka olduğunu düşünmüyorum.” “Çok doğru,” dedi şef, kibrit kutusundaki kibritleri sayarken. “Ama öte yandan,” diye herkese seslenerek devam etti K., üç fotoğraf meraklısının da dönüp kendisini izlemelerini istiyordu. “Ama öte yandan mesele fazla ciddi olamaz. İşlediğim hiçbir suç olmadığı hâlde sanık yerine konulmama dayanarak söylüyorum bunu. Fakat aslında bu da bir ayrıntı sayılır. Asıl sorun neyle suçlandığımı öğrenmekte yatıyor. Beni suçlayan kim? Soruşturmayı hangi makam yürütüyor? Siz gerçek memurlar mısınız? Hiçbirinizin üzerinde üniforma yok.” Franz’ın giysisini göstererek, “Sizin üzerinizdeki de bir üniformadan çok bir seyahat giysisine benziyor. İşte aydınlatmanızı istediğim noktalar bunlar. Sonrasında birbirimize dostça veda edeceğimize eminim.” Polis şefi, elindeki kibrit kutusunu masaya fırlattı. “Korkunç bir yanlışta içindesiniz,” dedi. “Buradaki beyler de ben de sizin olayınızda tamamen önemsiz kimseleriz, hatta konuya ilişkin hemen hemen hiçbir bilgiye de sahip değiliz. Üzerimizde uygun üniformalar bulunsa bile sizin durumunuzda herhangi bir değişiklik olmazdı. Suçlu olup olmadığınızı söyleyemem, daha doğrusu, suçlu olup